

gi-kent Yabgularına ait bu hareketler dolayısıyledir, ki Selçuklu devletinin kuruluşundan önce Yavgulular (Yavgıyân) ın ve onlara dair kayıtların kaynaklara geçmesine imkân vermiştir (13)

- (1) Bak. Selçuklular tarihi ve Türk İslâm Medeniyeti, Ankara 1965, s. 120-123.
- (2) İ. Kafesoğlu, Selçuklular, İslâm Ansiklopedisi (İA), s. 360 a).
- (3) Bak. Osman Turan, I. Kılıç Arslan, İA, s. 682 a; Sibt, III. Ahmed (Topkapı) 2907 (XII), s. 144 a.
- (4) Tarih Meyyâfârkun, British Museum. s. 153 b.
- (5) Firdevsi Şah-nâme'de ve bazı lugatlarda Yabgu'nun nisbeti «Hatt-i Yabguvi» (Yabgu yazısı) şeklindedir.
- (6) Yazma nüshada bu isim Yavukiyye () şeklinde görülmekte, Cl. Cahen onu Bâdûkiya veya Bârûkia şeklinde okumaktadır (İA (1938), 418). Yazmada: Tevâka'a el-Yavukiyye ve'l-Rûm ve nasara'llah el-Müslimin.
- (7) «Tuğat-i Etrâk ve süfehâ-i ağbiyâ ve ahlâf-i Yavgıyân-i işan der serkadd-i memâlik mudâhalet numûdend» (Evâmir ul-Alâiyye, s. 485). Sibt'in yavgululara aid metinlerinden ancak lüzumlu kayıtlar Selçuklular tarihinde ve burada almış bulunuyoruz.
- (8) Quatremere kendi neşir ve tercümesinde bu ismi noktasız yazmış; onu Nâvegıyân (okçu) olarak okumak isterken bundan vazgeçmiş ve bunu ok ve uç kelimelerinden mürekkep sanarak (Uc Türkmenleri) (Türkmen ul-Uciyye veya Uc-okiyye) şeklinde okumuş ve tercüme etmiştir. (Histoîr des Mongol de la Perse, s. 342). Şarkiyatçıların anlıyamadıkları Ucuyye veya Ucokiyye Türkmenleri için de bak. F. Köprülü, TM, I, s. 209. Ali-zâde'nin neşrinde ise «Yavgıyan ve münheziman-i Sultan Celâleddin» şeklinde ismi doğru olarak vermiştir. (Câmi'ül-tevarih, Bakü 1957, III, s. 71). Târih Mansûrî de bu sırada Yavguyye () nun dağıldığından ve ekserisinin itaate girdiğinden bahseder (Moskova faksimile neşri 1960, s. 175 b).
- (9) Selçuklular tarihi, s. 122.
- (10) Siyâset-nâme, nşr. H. Darke, Tahran 1347, s. 103. Nâşir metinde bunu Yavgıyân şeklinde kaydettiği halde notlarda, nushaya aykırı olarak, Nâvegıyân imlâsiyle yazmış ve Farsça sandığı kelimeye bir yakıştırma «tir-endâzân» yani okçular manasını vermiştir.
- (11) Tarih-i Bayhak, nşr. A. Behmenyâr, Tahran 1317, s. 51, 267; İ. Kafesoğlu, İA, sayı 104, s. 395 b, str. 27.
- (12) Bak. Gerdizi, Zeyn ul-ahbâr, nşr. M. Kazvîni, Tahran 1937, s. 50; Selçuklular tarihi, s.
- (13) Bak Selçuklular tarihi, s. 47-48.

GÖLGELER

Yalnızlık içime korkular salmış
Ağaçlar simsiyah devlere dönmüş
Karanlıklar, korkular içime dalmış
Işıklar yok olmuş, lambalar sönmüş

Tabutlar, ölümler dönüp duruyor
Odama acaip gölgeler dolmuş
Gölgeler rüzgârla oyun oynuyor
Bu oda cinlerin odası olmuş

Tereddüt, şaşkınlık, ne yapacağım
Nereye, kimlere, nasıl gideyim?
Acaba nasıl kurtulacağım
Elinden cinlerin ve gölgelerin

İhsan İŞİK

Dinler Tarihi

Kur'an Kıssaları Yahudilikten mi Alınmıştır?

— II —

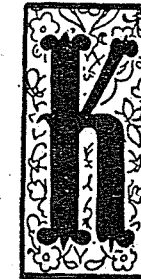
Afif Abdu'l-Fettah Tabbara

Türkçesi:

Osman CİLACI

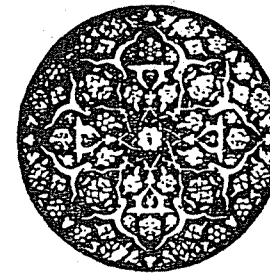
Konya Yük. İslâm Enst.

Öğrt. Üyesi

UR'AN'A gelince: Kur'an, bütün bu peygamberlerin ve diğerlerinin yaşayışlarını anlatmış ve onların temiz hayatlarının sabır, fedâkarlık, ihlâs ve hayatlarını insanlığa uygun en üstün örnek kılan, nefsin arzularından uzak kalma çerçeveleri ile donatmıştır. Nitekim Kur'an-ı Kerim onların makamlarını yükselttiği gibi; mü'minlere, peygamberlerin yolunda yürümelerini de emretmiştir. Eğer peygamberlerin üstünlük ve iyilikle tavsif edildikleri âyetlerin hepsini zikredersek bu yazımız çok uzar. Onun için biz burada Allah'ın, peygamberlerinin vasıflarını özet olarak bildiren bazı âyetlerini göreceğiz:

«İşte bunlar kavmine karşı İbrahim'e ver (ip öğret) diğimize huccetlerdi. Biz kimi dilersek onu derece derece yükseltiriz. Şüphesiz ki, Rabbin tam hikmet sahibidir, hakkıyla bilendir» «Biz ona İshak ile Yakub'u ihsan ettik ve her birini hidayete (nübüvete) erdirdik. Daha evvel de Nuh'u ve onun neslinden Davud'u, Süleyman'ı, Eyyüb'u, Yusuf'u, Musa'yı ve Hârun'u hidayete (nübüvete) kavuşturduk. Biz iyi hareket edenleri işte böyle mükâfatlandırırız» «Zekeriyâ'ya, Yahya'ya, İsa'ya, İlyas'a da (böyle hidayet verdik) (onların) hepsi salihlerdendi» «İsmail'i, Elyas'ı, Yunus'u, Lut'u da (hidayete ilettik) her birine alemlerin üstünde yüksek meziyetler verdik» «Onların babalarından, zürriyetlerinden, biraderlerinden kimini de (yine üstün imtiyazlara mazhar ettik), onları seçtik, onları doğru bir yola götürdük» «İşte o (yol), Allah'ın hidayet yoludur ki O, bunu kullarından kime dilerse ona nasip eder. Eğer onlar da (Allah'a) eş koşsalardı yapageldikleri her şey kendi hesaplarına elbette boşa gitmişti» «Onlar kendilerine kitap, hikmet ve peygamberlik verdiklerimizdir. Şimdi bunlar (Kureyş kavmi)

bunları (bu delilleri) tanımayıp da kâfir olurlarsa (zaten) biz ona, bunu inkâr etmeyen bir kavmi vekil (ve memur) kılmışızdır.» Onlar (o peygamberler) Allah'ın hidayet ettiği kimselerdir. O halde sen de onların gittiği doğru yolu tutup ona uy. De ki: «ben buna karşı (bu risalet vazifesini ifa etmeme mukabil) sizden hiç bir ücret istemiyorum. O (Kur'an), âlemler için bir öğütten başka bir şey değildir» (1)

Kur'an bu âyetlerinde, Allah'ın varlığı ve birliği mevzuuna delâlet eden kesin hüccetleri zikretmek suretiyle işaret ediyor; Allah bu delilleri, İbrahim'e, kavmini yönetmesi için vermişti. O da kavmine böylece üstün geldi. Zaten yaratıklarından dilediğini hikmet ve ilimle yüceltmesi Allah'ın sünnetlerindedir. Daha sonra Allah, İbrahim'e İshak'ı ve İshak'ın oğlu Yakub'u ihsan ettiğini, onlardan her birini hak ve hayır yolunda daha önce Nuh'u muvaffak kıldığı gibi muvaffakiyete ulaştırdığını da açıklamaktadır.

Daha sonra Allah ondört peygamberi üç kısma ayırarak zikretmektedir:

Birinci kısım:

Allah'ın risalet ve nübüvveti yanında, devlet başkanlığı da verdiği; iyilikleri karşılığında ihsan ile mükâfatlandığı peygamberler. Böyle mükâfatlandırmayı Allah, mahlûkatından iyi olanlara bu dünyada, te'hir ettiklerine ise âhirette ihsan eder.

İkinci kısım:

Zühtle ve dünya lezzetlerini terketmekle bilinen peygamberler ki, Allah sâlihler vasfını bunlara tahsis etmiştir.

Üçüncü kısım:

Allah'ın, kendi zamanlarında bütün yaratıklardan üstün olarak nitelendiği peygamberler. Böyle bir peygamber kendi kavminde veya dünyada bir tek de olsa, o onların en faziletlisidir. Daha sonra Allah, onları bu peygamberlere uymaya çağırarak âyetlerini sona erdirmiştir.

Kur'an'ın, Allah'ın rasulü Hz. İsa'ya yönelttiği bu üstün nazarı üzerinde düşündüğümüz zaman, Yahûdilerin, İsa ve annesi Meryem hakkında uydurdukları iftiralara karşı Kur'an'ın yaptığı müdafaayı ve Kur'an'ın, İslâmın, Yahûdilikten alınmış olduğu şüphesini ortadan kaldıran ve Allah'ın Hz. İsa'ya verdiği yüksek mevkii de zikretmemiz yerinde olur.

İsa ve Annesinin Yâhûdi İftiralarına Karşı Müdâfaası

İslâm'a değer kazandıran bir diğer husus da Yahûdilerin İsa ve Meryem'e reva gördükleri iftira ve yalanları hak uğrunda müdafa etmesidir. Bu gerçeğin vuzuh kazanabilmesi için Kur'an'ın Hz. İsa ve Meryem'i müdafaada tuttuğu yolu ve ilgiyi de zikretmemiz yerinde olur.

Meryem, Allah'ın ebedî mucizelerinden biri olarak kendisine hiç bir erkek temas etmediği halde oğlu İsa'ya gebe kaldı. Meryem İsa'yı doğurur doğurmaz onu kavmi olan İsrail oğullarına getirince ona zina iftirasını attılar. Fakat sâlih kullarını müdafa eden Allah, alçakça iftiradan annesini temize çıkarmak için doğar doğmaz daha beşikte bir sabih iken İsa'yı konuşturdu ve Kur'an-ı Kerim'de: «İsa dile gelip) dedi ki; ben hakikat Allah'ın kuluyum. O, bana kitap verdi, beni peygamber yaptı. Beni her nerede bulunursam mübarek kıldı. Bana, ben hayatta oldukça namazı, zekâtı emretti» (2) buyurdu. İsa'nın bu vakitsiz konuşması, İsrail oğullarının, annesi Meryem'e attıkları iftiradan O'nu temizlemiştir.

Sonra zaman ilerledi. Hz. İsa, İsrail oğullarına nasihat etmeye, onları hak ve kurtuluş yoluna çağırmaya, dünyaya bağlanıp kalmak ve insanların mallarını bâtil yollarla yemekten vazgeçmeye davete koyuldu. Va'zı onların hoşuna gitmiyordu. Valinin yanında O'na (İsa'ya) tuzak hazırladılar ve O'nun İsrail oğullarının melikliği iddiasında bulunduğunu ileri sürdüler. Vali İsa'yı yakalaması için asker gönderdi. Kur'an-ı Kerim, Allah'ın onlara bu imkân vermediğini, Hıristiyanların İsa'ya benzeterek yakaladıkları kimsenin İsa'dan başka birisi olduğunu nakletmektedir:

«Bilakis Allar O'nu yükseltip kendisine kaldırmıştır» (3)

Burada Kur'an-ı Kerim şu âyetleri ile Yahûdilerin iddialarını hükümsüz kılıyor ve onların yaptıkları bu şeyi kınıyor:

«Bir de onların (İsa'yı) inkâr ile kâfir olmaları, Meryem'in alejhinde büyük iftira atıp söylemeleri» Ve: «Biz Allah'ın peygamberi, Meryem oğlu İsa'yı öldürdük» demeleri sebebiyle (dir ki kendilerini rahmetimizden koğduk) Halbuki onlar onu öldürmediler, onu asmadılar da. Fakat (öldürülen ve asılan adam)kendilerine (İsa) gibi gösterildi. (Zaten ve) hakikaten (İsa ve onun katli) hakkında kendileri de ihtilafa düştüler. (bu babda) kat'i bir sek ve şüphe içindedirler. Onların buna (onun katline) aid hiç bir bilgileri yoktur. Ancak (kupkuru) bir zanna uymak (dardılar). Onu yakinen öldürmemişlerdir» (4)

Bu, İslâmın; Hıristiyanlığın Hz. İsa ve annesi Meryem hakkındaki iki esasî müdafa sadedinde ileri sürdüğü fikridir. Hz. İsa ve Meryem'i müdafaayı ta'kit için Hz. İsa hakkında Kur'an-ı Kerim'de geçen âyetleri de buraya ilâve ediyoruz:

«Melekler: «Ey Meryem, Allah, kendinden bir kelimeyi sana müjdeliyor: Adı İsa (lâkabı) Mesih, (sıfatı) Meryem oğludur. Dünyada da, âhirette de şâm yücedir. (Allah'a) çok yakındır da» (5)

Hz. Meryem hakkında Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulur:

«Hani melekler: «Ey Meryem, şüphesiz ki Allah sena seçkin bir hususiyet verdi. Seni tertemiz (büyüttü). Seni âlemlerin kadınları üzerine mümtâz kıldı» demişti» (6)

Bu, Müslümanlar ile Hıristiyanlar arasında devamlı olarak sağlam temeller üzerine kardeşlik bağlarının kurulmasını isteyen İslâm için son derece şerefli bir mavkidir. Müslümanlara karşı Yahûdileri destekleyen Hıristiyanlık dini ile mütedeyyin bazı garp devletlerinin, İslâm'ın bu davranışını isyanla mükâfatlandırmaları hiç de adalet ve insafa sığmaz.

(Bitti)

(1) el-En'am, 83-90.

(2) Meryem, 30-31.

(3) en-Nisa, 158.

(4) en-Nisa, 156-157.

(5) Âl-i İmrân, 45.

(6) Âl-i İmrân, 42.